
Evoluția investițiilor de capital autohton

Prof. univ. dr. Constantin ANGHELACHE

Academia de Studii Economice, București, Universitatea „Artifex” din București

Prof. univ. dr. Alexandru MANOLE

Universitatea „Artifex” din București

Conf. univ. dr. Aurelian DIACONU

Universitatea „Artifex” din București

Abstract

Acest articol reflectă cercetările autorilor asupra investițiilor interne, din surse atrase în capitalul autohton. Aceste investiții se coroborează cu intrările de capital extern, iar dezvoltarea investițiilor autohtone va contribui la creșterea investițiilor totale, precum și la creșterea per total a rezultatelor economice. Articolul descrie dificultățile legale și practice în atragerea de capital românesc, precum și o analiză a perspectivei investițiilor pentru perioada următoare.

Cuvinte cheie: investiții, capital, influență, legislație, surse de finanțare

Am vorbit până în prezent de modul în care s-au efectuat investițiile de capital străin în țara noastră. Aceasta nu înseamnă că trebuie neglijată atragerea de investiții autohtone. Deși capitalului românesc trebuia să i se acorde o atenție sporită, de fapt, investirea de capital autohton a fost frânată, din cauza lipsei de mijloace financiare, de imposibilitatea participării unor persoane fizice sau juridice române la unele proiecte, fie independent, fie în colaborare cu societăți comerciale externe. Din păcate, fie din populism, fie din nepricepere, încă din anul 1990 s-a pășit cu stângul în acest domeniu. Așa, de pildă, vestitele „părți sociale” (circa 38 miliarde de lei la nivelul anului 1990, adică circa cinci miliarde de dolari SUA) au trecut automat din sfera producției (ca sursă de finanțare) în sfera consumului. Această trecere s-a realizat pe fondul lipsei de activități productive și stocuri de produse necesare populației, ceea ce a avut un dublu efect negativ: în primul rând, s-au diminuat fondurile pentru dezvoltare, iar în al doilea rând, s-a creat un surplus de masă monetară, fără acoperire în produse și servicii la nivelul prețurilor anului 1990.

Părțile sociale existente în anul 1990 ar fi trebuit transformate în acțiuni, constituind astfel embrionul privatizării în România. Concomitent, în felul acesta, nu se dădea semnalul inflației în țara noastră prin dezechilibrarea raportului între volumul redus de produse și servicii, pe de o parte, și masa monetară deosebit de mare de care a dispus populația pe termen scurt, la momentul respectiv, pe de altă parte.

Pe fondul unei astfel de situații, legislația referitoare la societățile comerciale, deși pozitivă în esența ei, nu a putut decât să creeze cadrul afirmării liberei inițiative și a mecanismelor economiei de piață, care însă, în absența unui capital autohton real și consistent, nu au putut genera dezvoltări de anvergură.

Mentținerea pe o perioadă îndelungată a unei structuri mixte a economiei prin coexistența sectorului privat în formare, reprezentat cvasi-exclusiv de întreprinderile mici și mijlocii, cu un sector de stat sau mixt la nivelul marilor unități economice, supus, la rândul său, unor succesive și anevoioase formule de privatizare, nu a fost de natură să confere, pe ansamblul economiei naționale, acel trend pozitiv presupus de procesul reformei. Dimpotrivă, pe măsura trecerii timpului și sub impactul unor măsuri

de politică economică și mai ales fiscală, marile unități economice au fost decapitalizate și devalorizate, astfel încât privatizarea lor a devenit, indiferent de metoda preconizată, dificil de realizat sau, în cel mai bun caz, realizabilă în condiții derizorii.

Concomitent, sectorul privat, reprezentat de întreprinderile mici și mijlocii, confruntat, la rândul său, cu aceleași măsuri, a înregistrat, după perioada inițială de efervescentă, același proces de decapitalizare și regres. Ilustrativă în ceea ce privește acest fenomen este contribuția adusă de sectorul privat la bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat, aport care în anul 2014 a fost de peste 64,3%, iar în primele șapte luni ale anului 2015 de circa 63,9%.

În procesul privatizării nici nu poate fi pusă problema apelării la credite masive, atât timp cât moneda națională este scumpă, dobânzile real pozitive practicate de băncile comerciale sunt foarte mari, iar investițiile nu pot aduce venituri decât într-o perioadă viitoare. Este de înțeles deci de ce chiar și cei cu mare dorință și pricepere de a participa la procesul de privatizare își estompează ambițiile și gândurile, văzând pericolul ce se află într-o astfel de perspectivă.

De aceea, este de maximă importanță ca și acum, în ceasul ultim, ca procesul de privatizare, de reformă și restructurare economică să plece de la analiza reală a situației existente pe piața de capital din țara noastră, caracterizată prin lipsa de atractivitate pentru capitalul străin ce se dorește a fi investit în România, precum și prin lipsa de mijloace financiare cu care se confruntă agenții economici din țara noastră. Pe termen lung, este neeficient ca sumele ce rezultă din procesul de privatizare să fie utilizate ca venituri la bugetul statului, în loc să fie concentrate în fonduri care să asigure re tehnologizarea și pregătirea unor societăți comerciale și regii autonome pentru privatizare.

Desigur, este mult mai ușor să se procedeze în acest fel, dar există pericolul ca țara noastră să fie secătuită și mai mult de resurse financiare apte de a fi utilizate în procesul privatizării. Ar mai fi de menționat și faptul că, practic, toate marile privatizări au mari volume în lucru, incluse sau deschise, la Parchet. Nu mai vorbesc de unele dosare care s-au închis prin sfânta „prescriere” a faptelor.

O serie de aspecte semnificative privind investițiile de capital străin și autohton au fost abordate pe larg în capitolul unu, fiind de prisos să repetăm și aici aceste elemente.

Perspectiva investițiilor în perioada următoare

În această lucrare ce va vedea lumina tiparului în noiembrie 2015, mă rezerv la a analiza ce a fost până în aceste momente și mai puțin de ceea ce va fi. Voi acorda atenție, mai ales, aspectelor ce depind tradițional de noi. Așadar, în contextul evoluțiilor înregistrate în perioada 2000-2014, există temerea că va fi încă dificil de redresat „corabia în derivă”, numită economia națională. De fapt, investițiile străine vor depinde de perspectiva ca „noul guvern” să aibe un program anticriză, de redresare a economiei naționale, iar cele interne de resurse existente, scutirea de impozit a profitului reinvestit etc. În perspectiva imediată, există pericolul să se consume și micile rezerve financiare care mai există, să crească datoria publică, reducerea și degradarea, pe termen lung, a unor componente ale avuției naționale, astfel încât restructurarea în continuare a economiei naționale să devină și mai dificilă, dacă nu imposibilă.

De aceea, în actuala stare de criză, se impune conceperea și aplicarea unui sistem de sprijinire a sectorului privat, în speță a întreprinderilor mici și mijlocii.

În această direcție, se impune luarea unor măsuri, cum sunt:

- îmbunătățirea legislației în domeniul atragerii investițiilor de capital străin, care să ofere facilități deosebite și garanții guvernamentale pentru cei care vin cu proiecte majore, de interes pentru economia națională a României, iar sumele vizate a fi investite să fie de ordinul milioanelei de dolari;
- în al doilea rând, trebuie avut în vedere ca privatizarea unor elemente de infrastructură sau chiar a unor societăți comerciale care, chiar dacă sunt în dificultate financiară, reprezintă, prin asigurarea surselor de finanțare, un potențial de producție în viitor, să fie pregătită și să se creeze condițiile unei concurențe reale în privatizarea acestora;
- pentru capitalul autohton, este de maximă importanță crearea condițiilor de atragere a profitului obținut în investiții majore, prin crearea de facilități fiscale;
- tot pentru stimularea investițiilor de capital autohton, trebuie să se aibă în vedere posibilitatea unor finanțări, a acordării unor credite în condiții avantajoase și mai ales accesarea fondurilor europene.

În fond, realizarea de investiții de către întreprinzători români, concretizate în obiective, reprezintă crearea de avuție națională, așa că nu există nici un pericol dacă, în condiții judicioase, se acordă credite. Chiar dacă aceste credite nu ar mai putea fi restituite, dacă proiectele au fost bine gândite, ele pot fi preluate și dezvoltate în continuare.

Astfel de măsuri trebuie categoric însoțite de un pachet de programe care să vizeze creșterea productivității muncii și implicarea eficientă a populației în activități utile, necesare și profitabile atât pentru indivizi, cât și pentru societate. Este dificil de cuantificat acum, în plină criză economică, modul în care vor fi alocate sursele pentru investiții sau vor fi atrase cele străine. Rămâne domeniul căruia trebuie să i se acorde cea mai mare atenție pentru a găsi și calea de ieșire din criză.

Bibliografie selectivă

- Anghelache, C. (2015). *România 2015. Starea economică pe calea redresării*, Editura Economică, București
- Avram, A., Hetes, R., Crâșneac, A. (2014). *Fiscal and Monetary Policies' Impact on Investment in Romania*, Ovidius University Annals, Economic Sciences Series, Volume (Year): XIV (2014), Issue (Month): 2 (May), pp. 423-428
- Morariu, A., Crecană, C.D. (2009). *Real Estate Investments In Romania - Analysis And Tendencies*, Theoretical and Applied Economics, Volume (Year): 05(534) (supplement) (2009), Issue (Month): 05(534)(supplement) (May), pp. 28-32
- Precup, M. (2015). *What Drives Private Equity Investments in Romania?*, Studia Universitatis „Vasile Goldis” Arad – Economics Series, Volume (Year): 25 (2015), Issue (Month): 4 (November), pp. 25-42
- Vîrlănuță, F.O., Nechita, D. (2013). *The Mutual Investments in Romania - Current Developments and Trends*, Economics and Applied Informatics, Volume (Year): (2013), Issue (Month): 1, pp. 73-76
- Zaman, Gh., Geamănu, M. (2010). *Foreign Direct Investments And Domestic Investments In Romania In The Economic Crisis Period*, Annals of Spiru Haret University, Economic Series, Volume (Year): 1 (2010), Issue (Month): 1, pp. 107-112
- www.insse.ro